

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+

“Reducing barriers to learning and promoting inclusion and motivation through peer support”

Gymnasium Beekvliet (22-28 september, 2018)

Samenvatting resultaten

Van 22 t/m 28 september vond de tweede leerlingbijeenkomst van het Erasmus+ -project “Reducing barriers to learning and promoting inclusion and motivation through peer support” bij Gymnasium Beekvliet in Sint-Michielsgestel. Dit is een gezamenlijk project van vier Europese middelbare scholen: KGS Waldschule (Schwanewede, Duitsland), Trinity Academy (Edinburgh, Schotland), Sandagymnasiet (Huskvarna, Zweden) en Gymnasium Beekvliet.

Het doel van het project is het bestuderen van verschillende “barriers to learning”. Leerlingen kunnen om verschillende redenen moeilijkheden ondervinden in hun leerproces op school. Dit project heeft als doel om de verschillende oorzaken hiervan vast te stellen en hiervoor oplossingen voor te stellen, o.a. gebaseerd op “peer support”, het idee dat leerlingen elkaar kunnen helpen en ondersteunen om deze barrières te overwinnen. Het overkoepelende thema van de bijeenkomst op Gymnasium Beekvliet was motivatie. Het belangrijkste doel was om enerzijds dit thema vanuit het gezichtspunt van de leerlingen te onderzoeken en anderzijds te zien welke rol de leerlingen kunnen spelen in het identificeren en verder ontwikkelen van mogelijkheden tot verbetering van leermotivatie onder leerlingen.

Zes internationale groepen, bestaande uit 7-8 leerlingen van de vier scholen, presenteerden op 27 september hun resultaten in de raadszaal van het gemeentehuis van Sint-Michielsgestel. Een samenvatting van deze resultaten vindt u hier.

Naar de mening van de leerlingen waren de vier belangrijkste maatregelen om de leermotivatie te verbeteren:

- (Meer) gepersonaliseerd leren
- Diverse vormen van “peer support” (leerlingen helpen elkaar)
- Meer mogelijkheden om op school na schooltijd te werken aan huiswerk met de mogelijkheid tot het stellen van vragen aan docenten en medeleerlingen
- Een curriculum met meer creatieve vakken (kunst, muziek, toneel, dans) en sport/beweging

Meer gepersonaliseerd leren

De aanpak van leerlingen van hun eigen leerproces verschilt vaak sterk, evenals de effectiviteit van de verschillende benaderingen. Het aan de leerlingen bieden van keuzemogelijkheden (en een mate van vrijheid) m.b.t. de aanpak van hun leerproces en het realiseren van hun (persoonlijke) leerdoelen is de basis van gepersonaliseerd leren.

Deze aanpak vergt een andere benadering van de docenten. Leerlingen zijn van mening dat de docenten de leerlingen een richting en ondersteuning moeten geven, maar niet het pad moeten vastleggen of (alle) antwoorden moeten bieden.

De relatie tussen leerling en docent, een van de belangrijkste bepalende factoren voor effectief leren, zal in dit kader veranderen en persoonlijker en meer coachend worden. In de ogen van de deelnemende leerlingen was de huidige relatie tot de docenten vaak nog te "ongelijk" en daarom uiten zij o.a. de wens om de docenten bij de voornaam te mogen noemen, om de afstand tussen leerling en docent (nog verder) te verkleinen.

De grote mate van persoonlijke aandacht, die bijvoorbeeld aan leerlingen, die extra zorg behoeven, wordt geboden, ervaren leerlingen als zeer positief en zouden zij alle leerlingen willen bieden (waarbij zij zeker inzien dat dit niet altijd makkelijk realiseerbaar is). Ook humor in de relatie tussen leerling en docent wordt gewaardeerd.

Leerlingen zouden het belang moeten kennen van de dingen die zij leren, zowel voor de kortere als langere termijn (en dus moet de docent daar aandacht aan besteden).

Het door de leerlingen opstellen van persoonlijke doelen levert een duidelijke bijdrage aan het leerproces. Dit is de verantwoordelijkheid van de leerling, in samenspraak met de docent. Deze doelen moeten duidelijk, uitdagend en haalbaar zijn. In de ogen van de leerlingen betekent dit dat doelen op de langere termijn moeten worden opgedeeld in verschillende, kleinere doelen voor de kortere termijn. Op die manier kunnen leerlingen meerdere succeservaringen hebben en hun vooruitgang qua leren duidelijk ervaren. Zelfreflectie is direct gerelateerd aan het opstellen van persoonlijke doelen, het leerproces en de bereikte resultaten. Het is van groot belang dat leerlingen deze vaardigheid goed leren aangezien dit de sleutel vormt tot het leren.

Het zorgvuldig bijhouden van de voortgang qua leerresultaten, gerelateerd aan de persoonlijke doelen, en het geven van positieve en constructieve feedback gericht op leren in plaats van het aanwijzen van fouten, wordt door de leerlingen als essentieel gezien. Deze feedback zou zowel mondeling als schriftelijk gegeven moeten worden. Vormen van formatief toetsen zijn een belangrijk hulpmiddel om effectief feedback te kunnen geven. Er dient veel aandacht te zijn voor de persoonlijke ontwikkeling van de leerling. Regelmatige, vooraf ingeplande gesprekken tussen leerling en mentor/coach ondersteunen deze ontwikkeling en zijn een wezenlijk onderdeel van (gepersonaliseerd) leren.

Peer support (leerlingen leren van en ondersteunen elkaar)

Peer support kent diverse vormen.

Het samen leren en samenwerken motiveert veel leerlingen. Leerlingen kunnen van elkaar leren en elkaar helpen. Dit kan zijn met betrekking tot de lesstof, maar ook gaan over het leren plannen of het bespreken van bepaalde leerstrategieën. Ook andere praktische informatie of algemenere (school)ervaringen kunnen onderling gedeeld worden.

Oudere leerlingen kunnen ook als buddies optreden voor jongere medeleerlingen (peers), waarbij de bovengenoemde zaken een belangrijke rol spelen. De buddies kunnen ook fungeren als contactpersoon voor de jongere leerling, die wellicht makkelijker benaderbaar is dan een volwassene.

Meer mogelijkheden om op school tijdens of na schooltijd te werken aan huiswerk

Huiswerk hoort bij ons huidige onderwijssysteem. Het moeten doen van (te) veel huiswerk veroorzaakt vaak stress bij leerlingen. Dit vinden zij demotiverend. Huiswerkopdrachten moeten in hun ogen relevant zijn en een keuze bieden qua moeilijkheidsgraad. De docent zou moeten aangeven welke opdrachten essentieel en welke optioneel zijn. Het huiswerk zou volgens de leerlingen met name gericht moeten zijn op het bijhouden van de lesstof, niet nieuwe stof moeten toevoegen.

Over het algemeen is bij het maken van huiswerk thuis geen directe, inhoudelijke steun beschikbaar. Het creëren van een situatie op school, waarbij de leerlingen, tijdens of na schooltijd, aan huiswerk kunnen werken met de mogelijkheid om vragen te stellen aan docenten en medeleerlingen, zou zeer motiverend werken.

Een curriculum met meer creatieve vakken en sport/beweging

Het huidige curriculum legt sterk de nadruk op cognitief leren. De leerlingen stellen voor om dit (sterker dan nu het geval is) uit te breiden met creatieve vakken (kunst, muziek, toneel, dans) en sport/beweging. Deze vakken doen een beroep op andere vaardigheden van de leerlingen en bieden daarmee, naast afwisseling, een meer divers programma en andere leerervaringen. Dit stimuleert het zelfvertrouwen bij leerlingen en wordt gezien als sterk motiverend.

Overige motiverende factoren

Naast de huidige tevredenheidsenquêtes over individuele docenten, waarin leerlingen zich kunnen uitspreken over verschillende aspecten van het functioneren van docenten, zou het goed zijn als er, wellicht op basis hiervan, onderlinge gesprekken hierover zouden plaatsvinden tussen leerlingen en docent. Dit zou de feedback kunnen verdiepen en biedt de mogelijkheid om met elkaar afspraken te maken. Sommige leerlingen denken dat deze vorm wellicht te “confronterend” kan zijn. Resonansgroepen, waarin een vertegenwoordiging van de leerlingen spreekt met onafhankelijke docenten en/of de schoolleiding, kunnen dan bijvoorbeeld een alternatief vormen.

Leerlingen zouden zelfs docenten kunnen trainen in bepaalde aspecten van het lesgeven. Daarmee zouden ze een (nog) actievere rol krijgen in de verbetering van het onderwijs. Zij kunnen daarmee hun “ervaringsdeskundigheid” een positieve invulling geven.

De lessen moeten zo interactief mogelijk gemaakt worden, zowel tussen leerlingen en docent als tussen leerlingen onderling, door bijvoorbeeld diverse discussievormen, samenwerkingsprojecten, etc.

Het enthousiasme van de docent over het vak is van groot belang en werkt sterk motiverend. Ook leerlingen kunnen hieraan bijdragen door lessen voor te bereiden en tijdens de lessen interesse te tonen in het betreffende vak en actief te participeren.